

ETI

UTRIP

● Glasilo koncerna ETI, letnik XXXIII, oktober 2013, številka 2

ISSN 1580-4879

ISO 9001
BUREAU VERITAS
Certification

ISO 14001
BUREAU VERITAS
Certification

ISO/TS 16949
BUREAU VERITAS
Certification

- Priznanja ETI-jevim inovatorjem
- 19. skupščina družbe ETI Elektroelement d. d.
- Preureditve v proizvodnji EFI
- Predstavljamo dobavitelja MEUSBURGER Georg GmbH & Co KG

Po zaključku naše redakcije so bila podeljena tudi državna priznanja GZS za najboljše inovacije. Vse tri sodelujoče inovacije iz Zasavja so se zelo dobro uvrstile, saj so prejele eno zlato in dve srebrni priznanji. Zlato priznanje je šlo v roke Razvojnega centra Novi Materiali, podružnice Steklarna Hrastnik, ETI pa je letos skupaj z DMP Kovinarstvom dobil srebrno priznanje, in sicer za inovacijo: Razvoj tehnologije in naprave/linije za obdelavo keramičnih cevi, katere avtorji so Damjan Strmljan, Franci Ocepek, Demitrij Režun, Roman Slak in Stojan Zorko. Prejemnika drugega srebrnega priznanja, ki je šlo v Zasavje, pa sta bila Lafarge Cement in Apnec d.o.o. Vse skupaj bomo širše predstavili v naslednji številki, na tem mestu pa vsem nagrajencem iskreno čestitamo za njihov dosežek.

V imenu uredniškega odbora

 Sabina Pešec

Priznanja ETIjevim inovatorjem

Zasedala je 19. skupščina družbe ETI Elektroelement d. d.

MEUSBURGER Georg GmbH & Co KG

PO SLOVENIJI – CERKLJE OB KRKI, ŠKOFJA LOKA, JAVOR

Čudežna moč zanimanja za druge

K	A	Z	A	L	O
Priznanja ETIjevim inovatorjem					3
ETI podpisal pogodbo o strateškem povezovanju z indijskim koncernom.....					4
ETI na sejmu Intersolar 2013.....					5
Zasedala je 19. skupščina družbe ETI Elektroelement d. d.....					6
ETIMAT P10					8
Nizkoenergijska samozadostna mobilna enota na osnovi obnovljivih virov energije (1. del)					10
MEUSBURGER Georg GmbH & Co KG					12
Preureditve v proizvodnji EFI (vitka linija).....					14
Na obisku v ETI-ju.....					14
Predstavitve vrednote: USMERJENOST V SKUPNE CILJE IN REZULTATE					15
PO SLOVENIJI – CERKLJE OB KRKI, ŠKOFJA LOKA, JAVOR.....					16
Študentska veja IEEE Ljubljana.....					18
SLIKARSKA KOLONIJA IZLAKE – ZAGORJE – 50 LET					19
PON-DO-KWAN ZAGORJE SE PREDSTAVI					20
Plečnik v Beogradu					22
Slovesnost na Golčah.....					23
Čudežna moč zanimanja za druge					24
Od aprila do septembra 2013 so se upokojili					26
Prof. dr. Marija Kosec je umrla 23. 12. 2012.					27
Nagradna križanka.....					28

Časopis Utrip izdaja ETI, d.d. Izlake

Naklada: 2100 izvodov, časopis izhaja četrtletno

Uredniški odbor: Matija Strehar, Jani Braune, Polona Škrinjar

Urednica: Sabina Pešec

Prelom, grafična priprava in tisk: Grafex d.o.o. Izlake

Priznanja zasavskim inovatorjem

GZS, Območna zbornica Zasavje, je inovatorjem Zasavja že 17. leto zapored podelila odličja. Na Razpis inovacije Zasavja je prispelo 15 inovacijskih prijav, pri katerih je sodelovalo 40 inovatorjev iz osmih gospodarskih družb in šole, eden pa je bil inovator posameznik. Območna zbornica Zasavje je za leto 2012 podelila 3 zlata, 6 srebrnih, 5 bronastih priznanj in 1 diplomu. ETI d. d. je na razpis prijavil 6 inovacijskih predlogov in prejel 1 zlato, 1 srebrno, 3 bronasta priznanja in 1 diplomu. Inovacija, ki je prejela zlato priznanje, je prijavljena tudi na nacionalni razpis inovacij GZS.

Zlato priznanje:

Damjan Strmljan, Franci Ocepek, Demitrij Režun, Roman Slak, Stojan Zorko iz družbe ETI d. d. Izlake in podjetja DMP Kovinarstvo Dejan Podbregar s. p. za inovacijo: *Razvoj tehnologije in naprave/linije za obdelavo keramičnih cevi*

Srebrno priznanje:

Tadej Drnovšek, Janez Škrabanja iz družbe ETI d. d. Izlake za inovacijo: *Nova generacija inštalacijskih odklopnikov ETIMAT P6 in ETIMAT P10*

Bronasta priznanja:

Janez Tomažin, Viktor Prašnikar, Franci Smrkolj, Marica Burkeljc iz družbe ETI d. d. Izlake za inovacijo: *Pralno-sušilna linija FI RELE*

Blaž Pleterski, Viktor Prašnikar, Janez Tomažin, Franci Smrkolj, Gregor Vozel iz družbe ETI d. d. Izlake za inovacijo: *Uvedba vitke proizvodnje na stikalih KZS-2M in KZS-4M po sistemu KAN-BAN*

Peter Drnovšek, Viktor Prašnikar, Janez Tomažin, Tadej Grčar, Franci Smrkolj iz družbe ETI d. d. Izlake za inovacijo: *Nov način montaže – uvedba vitkega procesa izdelave talilnih vložkov VV*

Diploma:

Miha Brvar, Ivo Žavbi, Boris Smrkolj za inovacijo: *Vzpostavitev proizvodnega procesa po principu vitke linije na programih VLC, STV D02 in VLD01*

Vsem nagrajencem iskreno čestitamo!

✍ Miran Dolinšek

Power needs control

ETI podpisal pogodbo o strateškem povezovanju z indijskim koncernom.

V začetku septembra smo po mesecih dogovarjanja o strateškem povezovanju na področju nizkonapetostne stikalne tehnike z indijskim podjetjem Orient Electricals podpisali več pogodb o strateškem povezovanju. Le-te vključujejo prenos tehnologije, prodajo opreme in dobavo sestavnih delov in bodo ETI-ju v samo prvih treh letih prinesle predvidoma 4 milijone evrov dodatnih prihodkov. Za te izdelke bo indijski partner imel pravico do distribucije na domačem trgu, v Šrilanki, Pakistanu, Bangladešu in na Maldivih.

Orient Electricals je novoustanovljena divizija znotraj indijske družbe OPIL, katere dejavnosti so: cement (Orient Cement), papirna industrija (Orient Paper Mills) in elektrotehnika (Orient Fans in Orient Electricals), in je del koncerna CK Birla Group. Koncern CK Birla poleg omenjenega vključuje še podjetja, ki se ukvarjajo z gradbeništvom, informatiko, avtomobilsko industrijo in zdravstvom, trenutno pa zaposluje približno 20.000 ljudi.

Prvi stik z družbo OPIL smo navezali v začetku prejšnjega leta na specializiranem sejmu v New Delhiju, kjer so izrazili željo po razširitvi svojega proizvodnega programa. Ker Indija za nas predstavlja slabo poznan in oddaljen trg, je bila predlagana strateška povezava z lokalnim partnerjem najboljša rešitev. Tako sta po mesecih dogovarjanja in pogajanj 23. avgusta letos predsednika uprav obeh družb, mag. Tomaž Berginc in Manoj Verma, na Izlakah parafirala tri pogodbe, in sicer:

- Pogodbo o prenosu tehnologije,
- Pogodbo o prodaji opreme,
- Pogodbo o dobavi sestavnih delov.

Njihov podpis je bil zaključen in overjen 3. septembra.

S podpisom teh pogodb je ETI svojemu strateškemu partnerju prodal tehnologijo, znanje in opremo za proizvodnjo inštalacijskih

Podpis pogodbe: predsednika uprav, mag. Tomaž Berginc (ETI) in Manoj Verma (Orient Electricals)

odklopnikov in zaščitnih stikal. V naši orodjarni bomo tako za Orient Electricals naredili novo proizvodno linijo, jo postavili na njihovi proizvodni lokaciji in izšolali njihove zaposlene. Dogovorili smo se tudi, da jim bomo na začetku dobavljali sestavne dele stikal, dokler ne bodo dovolj osvojili tehnologije, da bi jih izdelovali sami (ali njihovi lokalni dobavitelji). Orient Electricals je v tem času že najel poslovne in proizvodne prostore in zaposlil določen delež kadra, tamkajšnja proizvodnja pa bo predvidoma stekla konec prihodnjega leta.

Podpisali smo tudi desetletno pogodbo o plačilu licenčnine, predvidoma pa nam bo sodelovanje z indijskim partnerjem v samo prvih treh letih prineslo dodatne 4 milijone evrov prihodkov.

✍ Sabina Pešec

Sejmi

ETI

ETI na sejmu Intersolar 2013

Vse premalo izkoriščamo energijo, ki nam jo ponuja sonce. Sonce pošlje na Zemljo vsako uro toliko energije, kot je celotno človeštvo ne porabi v celem letu. Samo izkoristiti jo je treba.

Solarna energija je kljub težavam s subvencijami in predvsem s hranjenjem toplotne energije energija prihodnosti in še vedno velik posel.

To je ponovno dokazal tudi najpomembnejši svetovni dogodek za fotovoltaično industrijo, sejem Intersolar München, ki je letos potekal med 18. in 20. junijem. Seveda smo se ga udeležili tudi mi.

Da si boste lažje predstavljali, za kako velik dogodek gre, naj navedem nekaj statistike. Sejem je obiskalo preko 50.000 obiskovalcev iz več kot 150 držav.

Skupno 1330 razstavljalcev iz 47 različnih držav je na več kot 121.000 kvadratnih metrih predstavilo svoje tehnologije in storitve na področju solarne energije, velik poudarek pa je bil tudi letos na sistemih za shranjevanje energije.

Čeprav sejem poteka na nemških tleh, je dogodek mednaroden, saj kar 53 % razstavljalcev nima sedeža v Nemčiji. Nemčija je bila s 608 razstavljalci najbolj zastopana država, sledile so ji Kitajska z 242, Italija z 59, Avstrija s 40 in Španija z 29 podjetji.

Trg je dozorel, kupci iščejo predvsem celovite rešitve in posamezne specialne izdelke, v našem primeru specialne amperaž varovalk. To smo pričakovali, zato smo temu prilagodili tudi strategijo nastopa.

Na splošno je sejem potekal v duhu iskanja svetega grala fotovoltaične industrije, ki še vedno ni najden. V mislih imam učinkovit sistem shranjevanja energije (battery storage) z minimalno izgubo. Če bi nam uspelo razviti tak sistem, potem verjamem, da nobena oblika pridobivanja energije ne bi več mogla izriniti silovitega napredka energije iz obnovljivih virov. Sistemi napredujejo, vendar je izguba še vedno prevelika, sistemi še vedno neučinkoviti in preveliki ter cene previsoke.

Obiskali so nas vsi najpomembnejši obstoječi kupci, uspelo nam je vzbuditi zanimanje pri potencialnih kupcih, hkrati pa lahko mirno rečemo, da sledimo napredku v industriji in ostajamo pomemben igralec na področju zagotavljanja zaščite za obnovljive vire energije. Sejem je preprosto prepomemben, da bi si lahko privoščili, da nas ne bi bilo zraven. Prihodnost je zelene barve.

✍ Domen Kos

Zasedala je 19. skupščina družbe ETI Elektroelement d. d.

Letošnja skupščina delničarjev je potekala 11. julija v konferenčni dvorani na sedežu družbe.

Dnevni red skupščine je bil naslednji:

1. otvoritev skupščine, ugotovitev sklepčnosti in organov skupščine;
2. predstavitev letnega poročila z mnenjem revizorja, predstavitev poročila nadzornega sveta, odločanje o bilančnem dobičku ter podelitev razrešnic upravi in nadzornemu svetu za leto 2012;
3. poročilo uprave, skladno s 3. odstavkom 247. člena ZGD-1;
4. imenovanje revizorja za poslovno leto 2013.

Ob začetku skupščine je uprava za predsednika skupščine imenovala odvetnika Marjana Feguša, za preštevalca glasov oz. verifikacijsko komisijo pa je pooblastila Gregorja Mavsarja, predstavnika podjetja Ixtilan Forum iz Ljubljane, in Rosito Razpoticnik, zaposleno v ETI d. d. Na skupščini je bila prisotna notarka Marjana Kolenc Rus iz Trbovelj.

Predsedujoči je skupščino obvestil, da se je na skupščino prijavila tudi družba BPH d. o. o., ki je v letih 2002 in 2006 opravila prenos 16.570 delnic na svoj račun. Skupščino je seznanil, da uprava ETI d. d. družbi BPH d. o. o. odreka pravice iz delnic, torej glasovalne pravice, pravice do dividend in prednostne pravice do delnic morebitnih novih emisij. Zastopnik BPH d. o. o. je zaradi odrekanja pravice do glasovanja napovedal izpodbojno tožbo, ki pa je kasneje ni vložil.

Nadalje je bilo ugotovljeno, da lahko skupščina veljavno sklepa, saj je bilo od 442.591 delnic z glasovalno pravico na skupščini zastopanih 293.528 delnic oziroma 66,32 % delnic z glasovalno pravico.

V nadaljevanju skupščine je predsednik skupščine ugotovil, da je bil s strani delničarja Maksima Holding d. d. v zakonitem zakonskem roku podan nasprotni predlog k točki 2.a glede uporabe bilančnega dobička. Delničar je predlog na sami skupščini umaknil in nadomestil z novim. Predlagatelj nasprotnega predloga je predlagal, da bi dividende znašale 1,08 EUR na delnico, preostali del bilančnega dobička v višini 5.021,28 EUR pa se odvede v druge rezerve iz dobička. K tej točki je nasprotni predlog z isto vsebino podala tudi družba BPH d. o. o.

Predsedujoči je najprej dal na glasovanje osnovni predlog uprave in nadzornega sveta, ki je bil sprejet z 231.819 glasovi ali 78,98 % oddanih glasov, zato glasovanje o nasprotnih predlogih ni bilo potrebno. **Dividende za delnico tako znašajo 1,00 EUR bruto**, izplačane pa bodo do 30. septembra 2013.

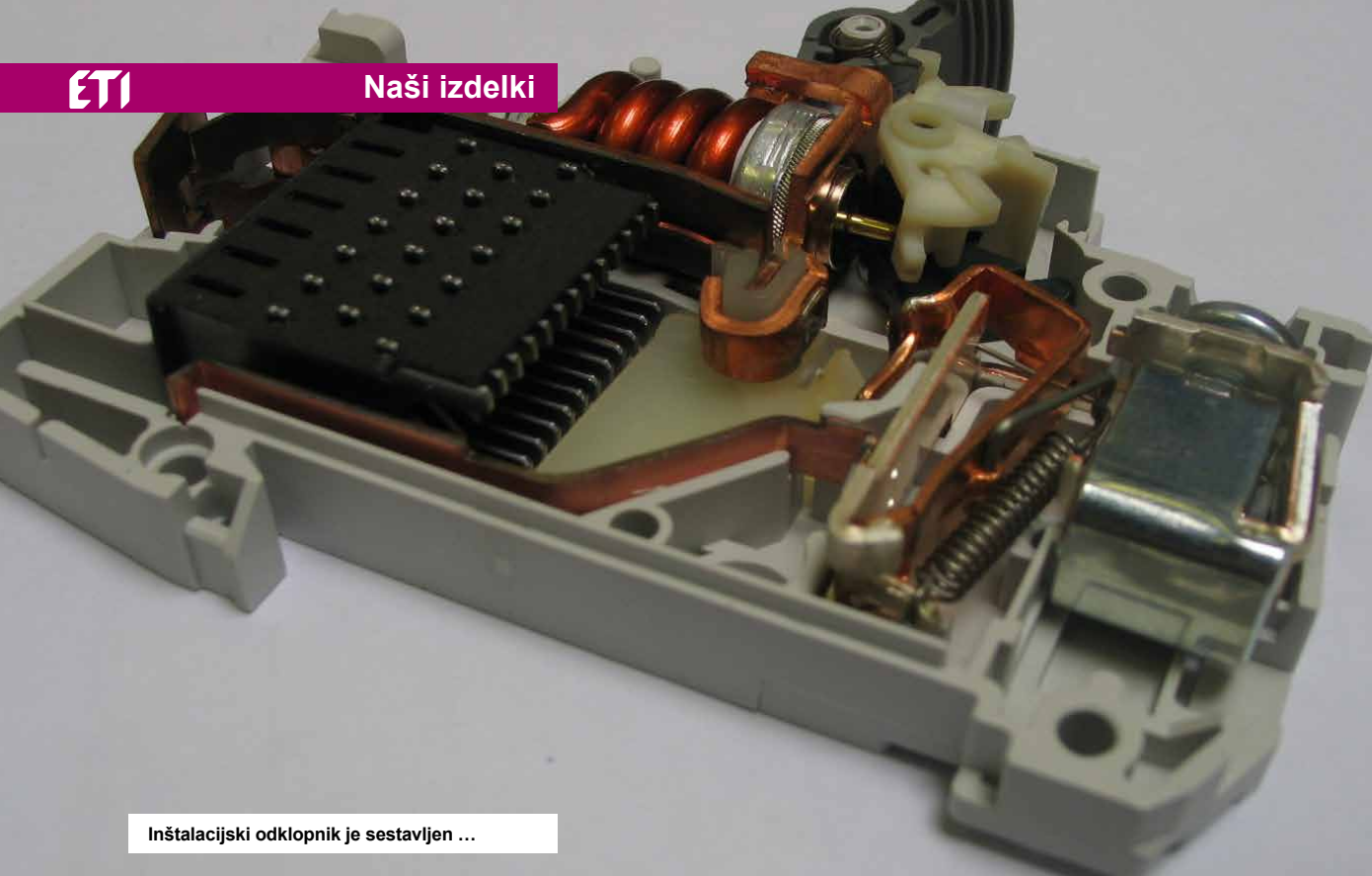
Upravi in nadzornemu svetu sta bili z veliko večino glasov podeljeni razrešnici. BPH d. o. o. je ob razglasitvi rezultatov zoper oba sklepa napovedala izpodbojni tožbi, ki ju kasneje prav tako ni vložil.

Delničarji so pri točki 4 izglasovali predlog nadzornega sveta, da se revizija za leto 2013 zaupa revizijski družbi Deloitte revizija d. o. o., Dunajska cesta 165, 1000 Ljubljana.

Uprava je pri točki 3 podala poročilo o odkupu delnic v sklad lastnih delnic, za kar je uprava dobila pooblastilo skupščine leta 2010. Družba je objavila 3 pozive na zbiranje ponudb. V treh letih veljavnosti skupščinskega sklepa je družba odkupila 24.277 delnic, in sicer po cenah 28,00 do 35,00 EUR. Kupnina za te delnice je znašala 777.281,50 EUR in jo je družba v celoti poravnala. Povprečna cena ene kupljene delnice znaša 31,02 EUR.

Skupno število lastnih delnic, ki jih je imela družba v svojem premoženju na dan 8. julij 2013, je bilo 39.089 oz. 7,85 % vseh delnic. Za pridobljene lastne delnice je družba oblikovala ustrezne rezerve.

 Rosita Razpotnik

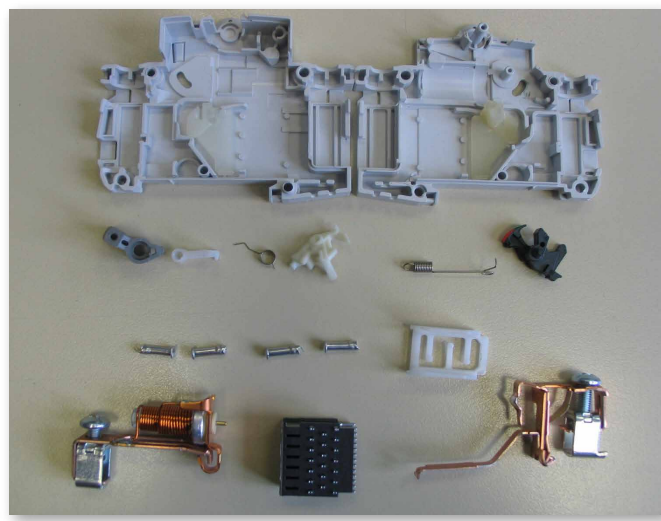
Inštalacijski odklopnik je sestavljen ...

ETIMAT P10

Lani in letos so potekale številne aktivnosti v novem razvojnem projektu s področja inštalacijskih odklopnikov (avtomatskih varovalk). Zadnja bistvena sprememba se je dogajala pred približno petimi leti, ko smo v proizvodnjo v Hildburghausnu uvedli serijo ETIMAT11. Ta je bila razvita na osnovi že uveljavljene konstrukcijske rešitve podjetja Kopp. Izdelek smo začeli tržiti in kmalu ugotovili osnovo pomanjkljivosti: izdelek za ohišje uporablja material, ki ga imenujemo duroplast. Posledice:

1. To je material, ki je precej krhek in v uporabi lahko povzroča težave. Možne so mehanske poškodbe (pokanje) med transportom ali pri osnovnih manipulacijah, ko izdelek pade iz rok na tla. Še največkrat pa ohišje lahko počne med priključevanjem vodnikov. Električni vijačniki zmorejo bistveno višje momente, kot jih takšen material prenese. Izdelek sicer standardnim zahtevam zadošča (moment priključevanja 2 Nm), a v praksi hitro odpove (momenti 3 ali 3,5 Nm).
2. Zaradi tehnologije predelave teh materialov so izdelki na zunaj drugačni. Vsi drugi naši izdelki uporabljajo za ohišje termoplast. V razdelilniku, kjer so ti izdelki uporabljeni skupaj, to povzroča vizualno »nelagodje«. Večji kupci, npr. Garo, so to pomanjkljivost kar precej potencirali.
3. Predelava tega materiala je kompleksna. Najprej sta na vrsti prešanje in pečenje izdelka, ki mu sledi še dodatno čiščenje. Osnovna cena surovine ni več bistveno nižja od cen, ki jih dosegajo granulati za termoplaste. Poleg tega je material specifično težji, kar še poslabša njegov cenovni položaj. Končni ekonomski učinek je ta, da je ohišje iz termoplasta kar precej cenejše od ohišja iz duroplasta.
4. Zanimariti ne smemo niti okoljskega vidika. Termoplastične materiale lahko recikliramo, duroplastov ne moremo. To pomeni, da je ves izmet v proizvodnji komponent iz duroplastov ali kasneje v proizvodnji končnega izdelka odpad, ki ga ni mogoče uporabiti. Enako velja za odstranjene izdelke po koncu življenjske dobe. Odstranjevanje – odvoz odpadkov pa bo vedno dražji.

Predvsem so bile pobude naših kupcev tiste, ki so pripeljale do odločitve, da v letu 2011 začnemo in v letnem načrtu za leto

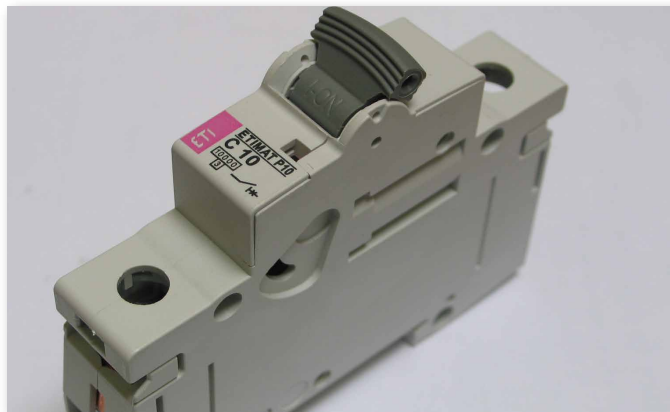
Sestavni deli, ki jih bo montažna linija zložila skupaj.

2012 zapišemo projekt nov inštalacijski odklopnik iz termoplasta. Prvotni namen, da bi prišli do cenejše serije, namenjene uporabi v stanovanjskih gradnjah in z zelo omejenim naborom tipov, se je kasneje znatno razširil. Končna slika celotne serije je sedaj naslednja:

1. ETIMAT P6: inštalacijski odklopniki s kratkostično zmogljivostjo 6 kA, nazivni tokovi od 0,5 do 63 A, karakteristiki B in C, vse variante polov.
2. ETIMAT P10: inštalacijski odklopniki s kratkostično zmogljivostjo 10 kA, nazivni tokovi od 0,5 do 63 A, karakteristike B, C, D in K, vse variante polov.
3. ETIMAT P10 DC: izvedba za enosmerne tokokroge, kratkostična zmogljivost 10 kA, nazivni tokovi od 0,5 do 63 A, karakteristiki B in C, v enopolni ali dvopolni izvedbi.
4. ETIMAT P10 QC1: izvedba kot P10, vendar z brezvijačno sponko za priključitev vodnikov na odvodni strani, nabor nazivnih tokov, kot jih dopušča standard (največ 20 A).

... zaprt in označen

Pogled na brezvijačne sponke

Podelitev priznanj za inovacije

Certificiranje tipov P6 in P10 je bilo uspešno zaključeno na inštitutu AIT Arsenal na Dunaju. Pridobljen je tudi že nemški certifikat VDE. V postopku je pridobivanje certifikatov KEMA in Lloyd.

Izvedb za enosmerne tokokroge (ETIMAT DC) doslej nismo imeli certificiranih. ETIMAT P10 DC pa je že uspešno prestal vse teste na Dunaju in bomo imeli zanj tudi uradni certifikat, in to 10 kA. Doslej smo te vrste odklopnikov deklarirali samo s 6 kA.

Tudi ETIMAT P10 QC1 bo imel svoj certifikat. To je edina varianta, ki še ni v redni proizvodnji, vendar je že zelo blizu. Trenutno poteka poskusna montaža.

Janez Škrabanja in Tadej Drnovšek sta za razvoj nove generacije inštalacijskih odklopnikov letos prejela srebrno priznanje za inovacije, ki jih podeljuje GZS Območna zbornica za Zasavje.

Za obe varianti izdelka P6 in P10 je bila uveljavljena tudi zaščita intelektualne lastnine. Prijavljen je mednarodni model.

✍ Matija Strehar

URAD ZA USKLAJEVANJE NA NOTRANJEM TRGU (UUNT) Znamke in modeli
Prijava za registrirane modele Skupnosti

Datum prejema (DDMM/YYYY) 03/07/2013	Število strani (vključno s to stranjo) 4	20092/11
---	---	----------

Potrditev prijave za model Skupnosti

Vaša prijava za RCD je bila uspešno posredovana. Zahvaljujemo se vam, da ste se odločili uporabiti model Skupnosti.

Številka prijave za RCD:	002267294
Datum vložitve prijave:	03/07/2013
Čas oddaje:	10:32
Število modelov:	2
Število pogledov:	7
Število priloženih datotek:	0
Nacin placila:	obremenitev tekočega racuna
Št. Računa:	001882

Prosimo vas, da pri nadaljnjem komuniciranju z UUNT uporabljate številko prijave za RCD.

Potrdilo o vložitvi mednarodnega modela.

VDE Prüf- und Zertifizierungsinstitut

ZEICHENGENEHMIGUNG MARKS APPROVAL

ETI Elektroelement d. d.
Obročja 5
1411 IZLAKE
SLOVENIA

ist berechtigt, für ihr Produkt /
is authorized to use for their product

Leitungsschutzschalter
Circuit-breaker

ETIMAT P10; ETIMAT P10 QC; MCB P10; MCB P10 QC; MCB-NR10

die hier abgebildeten markenrechtlich geschützten Zeichen
für die ab Blatt 2 aufgeführten Typen zu benutzen /
the legally protected Marks as shown below for the types referred to on page 2 ff.

Geprüft und zertifiziert nach /
Tested and certified according to

DIN EN 60898-1 (VDE 0641-1 1):2008-03; EN 60898-1:2003+ A1:2004+ Cor. 2004 A1:2005
DIN EN 60898-1/A12 (VDE 0641-1 1/A12):2008-02; EN 60898-1:2003/A12:2008
DIN EN 60898-1/A13 (VDE 0641-1 1/A13):2013-01
EN 60898-1:2003/A13:2012

Aktenzeichen: 847200-1200-0805 / 187054

File ref.: Ausweis-Nr. 40037983 Blatt 1
Certificate No. Page

Weitere Bedingungen siehe Rückseite und Folgeseiten /
Further conditions see reverse and following pages

Offenbach, 2013-07-22

VDE Prüf- und Zertifizierungsinstitut GmbH
VDE Testing and Certification Institute
Zertifizierungsinstitut / Certification

Dr. Schipper

VDE-Zertifikate sind nur gültig bei Veröffentlichung unter:
VDE certificates are valid only when published on:

http://www.vde.com/zertifkat
http://www.vde.com/certificate

VDE

Certifikat VDE.

Nizkoenergijska samozadostna mobilna enota na osnovi obnovljivih virov energije (1. del)

Gradbeni objekti, zlasti bivanjski objekti, so v splošnem zelo neučinkoviti porabniki energije in zato ustvarjajo razmeroma velik okoljski odtis. Starejši objekti, za kate-re so veljali starejši standardi gradnje, na okolje vpliva-jo bistveno bolj kot objekti, ki so zgrajeni po novejših in trenutno veljavnih gradbenih standardih. To se pozna pri več kriterijih, vendar je daleč najbolj poznan ogljični odtis objekta oz. z njim povezane toplotne izgube, ki jih upo-rabniki objektov zelo dobro poznajo po stroških ogrevanja ali stroških kurjave. Obstaja še cela vrsta drugih odtisov, ki jih objekti škodljivo puščajo v okolju. Mobilna enota OLEA, ki jo bomo predstavili v tem prispevku, poskuša z razpoložljivo tehnologijo ustvariti bivanjsko enoto skoraj brez okoljskega odtisa in zagotavljati ugodje potrebno za bivanje.

Nizkoenergijska samozadostna mobilna enota OLEA je projekt Občine Zagorje ob Savi, ki se financira s strani Evropske komisije. Namen projekta je spodbujanje razvoja obnovljivih virov energije v mestih, ki so bila v preteklosti pod vplivom rudar-ske dejavnosti. Občina Zagorje na ta načina dviga zavest o podnebnih spremembah in na drugi strani skrbi za približeva-nje novejših tehnologij občanom in dviga skrb za ravnanje z okoljem že v fazi pristopa h gradnji objektov. Nizkoenergijska in samozadostna enota OLEA v osnovi združuje 12 tehnologij učinkovite rabe energije, tehnologije za izkoriščanje obnovljivih virov energije in okoljevarstvene tehnologije. Vse te združene tehnologije zagotavljajo bivalne razmere, kot so v običajnih stanovanjskih prostorih in na ta način zagotovijo prostor prije-ten za bivanje in hkrati ponujajo kar največje sožitje z naravo brez škodljivih emisij v okolje. Tehnologije, ki jih enota OLEA združuje, so naslednje:

1. Ogrevanje prostorov z vodo iz vrtine

Nizkotemperaturno talno in stropno ploskovno ogrevanje z ru-dniško vodo iz vrtine, ki ima na vstopu v raziskovalno enoto temperaturo 27 °C. Ogrevalni sistem primarno izkorišča toplo-to, proizvedeno s solarnim ogrevalnim sistemom s hranilnikom toplote. Na osnovi temperaturnih nivojev se po potrebi izkori-šča še vodo iz rudniške vrtine, ki je bodisi rezervni vir toplote bodisi glavni vir toplote v primeru, če solarni ogrevalni sistem ni na voljo (ponoči, pozimi). Ogrevanje zagotavlja standardne toplotne razmere v objektu preko celega leta in je nadzorovano s pomočjo naprednega krmilnega in nadzornega sistema.

2. Izolacija objekta

Celoten ovoj stavbe je izveden po standardu pasivne gradnje, tako da je raba toplote za ogrevanje in hlajenje izredno nizka. Zaradi boljše izrabe prostora (debelina izolacije) je uporabljena kombinacija toplotne izolacije in sevalnih barrier.

3. Shranjevanje toplote

Za boljšo učinkovitost naravnega ogrevanja je pomembno shranjevanje toplote. V enoti OLEA so uporabljeni principi fazno spremenljivih snovi na osnovi parafinov. Tehnologija je vgrajena v posebne gradbene module, ki so pod ometom (mavčnimi ploščami). V njih se toplota shranjuje in sprošča ob taljenju ali strjevanju fazno spremenljive snovi. Tovrstni grad-beni moduli so plošče debeline 5 mm imajo pa podoben učinek kot 5 cm debel sloj betona.

4. Prezračevalni sistem

Prezračevalni sistem je izveden s pomočjo prisilnega prezra-čevanja z vračanjem toplote odpadnega zraka s pomočjo rege-neratorjev z visoko učinkovitostjo (preko 90 %). Prezračevanje je nadzorovano glede na mejne vrednosti temperature, zračne vlage in vsebnosti CO₂ v prostoru.

5. Hlajenje

Edini sistem hlajenja je izveden z vpihovanjem zraka skozi ze-meljski prenosnik toplote. Pred vstopom v prezračevalni sistem se zrak poleti ohladi v zemeljskem prenosniku toplote. Pozimi, ko so temperature nizke, se zrak v zemeljskem prenosniku to-plote predgreje, zato je raba toplote za ogrevanje manjša.

6. Notranja osvetlitev in razsvetljava

Umetna razsvetljava v notranjosti je energijsko varčna LED-elek-trična osvetlitev, ki ima ustrezen barvni spekter, tako da bistveno ne popači dožemanja barv, ob tem pa zagotavlja visok nivo osve-tiltve prostora in minimalno porabo električne energije ob nizkih toplotnih izgubah. Sama osvetlitev prostorov z naravno svetlo-bo je optimirana na doseganje čim boljše notranje osvetlitve ob ustreznem prehajanju toplote skupaj z naravno osvetlitvijo.

7. Ogrevanje prostorov in sanitarne vode s pomočjo so-larnega ogrevalnega sistema

Za ogrevanje sanitarne vode in ogrevanje enote OLEA so upo-rabljeni vakuumski sprejemniki sončne energije s toplotno mo-čjo 1,5 kW. Sistem segreva vodni zalogovnik, ki je vir toplote za druge sisteme. Solarni sprejemniki sončne energije dobro delujejo tudi ob difuzni sončni svetlobi.

8. Fotonapetostni moduli za proizvodnjo električne ener-gije

Vso potrebno električno energijo proizvajajo monokristalne sončne celice nazivne moči 1,5 kW in gorivna celica na me-tanol nazivne moči 80 W. Električno omrežje je izvedeno otoč-no, kar pomeni, da enota ni priključena na zunanje električno omrežje. Viški proizvedene energije se shranjujejo v svinčevi akumulatorski bateriji s kapaciteto 1200 Ah.

9. Gorivna celica

Jedro električne energije zagotavlja fotonapetostna elektrarna, za dodatno samooskrbo v zimski periodi leta pa zagotavlja go-rivna celica, ki za vir vodika uporablja metanol. Gorivna celica na metanol pri delovanju sicer sprošča majhne emisije CO₂, vendar pa je vir metanola lahko biomasa, kar same emisije toplogrednega plina v naravi ciklično zaokroži in ne proizvaja.

10. Sanitarna voda

Sanitarna voda za potrebe OLEA je zagotovljena z zbiranjem deževnice. Letna količina padavin na območju občine Zagorje ob Savi je med 1200 in 1400mm na leto, kar je nad slovenskim povprečjem, zato s preskrbo ni težav.

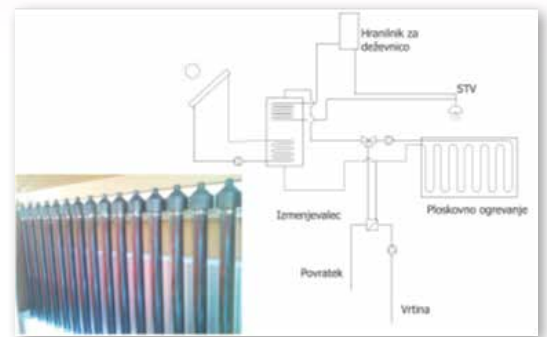
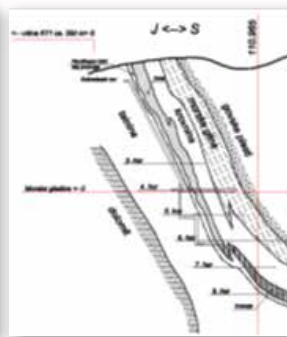
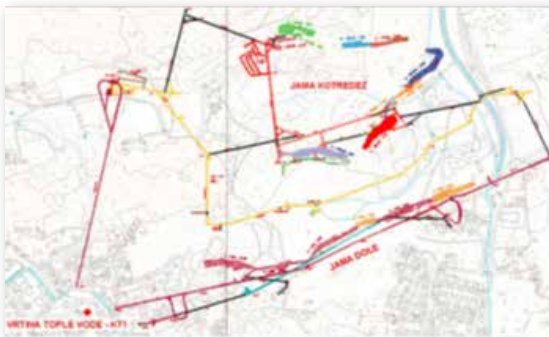
11. Sanitarije z rastlinsko čistilno napravo

Izvedene so kot suho kompostirno stranišče z rastlinsko čistilno napravo. Stranišče ima posodo z razgradljivo vrečko, kjer se shranjujejo trde frakcije z ločenim zajemom urina, ki se odvaja v rastlinsko čistilno napravo. Rastline prečistijo tekoče frakcije brez kemijskih dodatkov in brez dodatne pomoči kemije.

12. Nadzorni sistem na osnovi vremenske napovedi in prediktivnim načinom delovanja

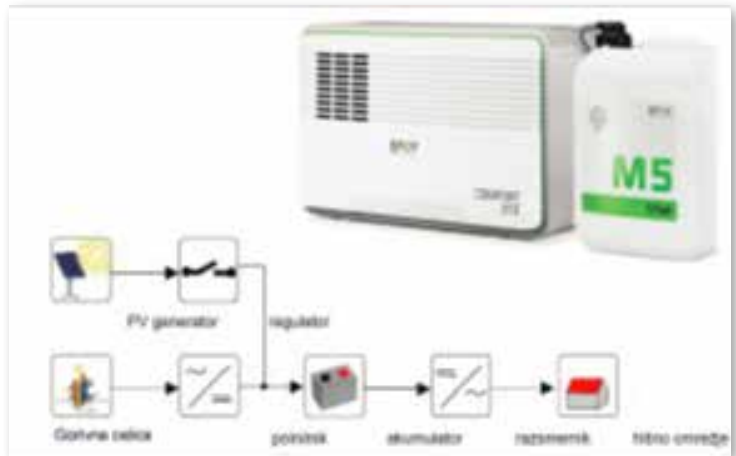
Vsi sistemi inštalacij so povezani v centralni nadzorni sistem, ki zaradi zagotavljanja dobre in pravočasne odzivnosti deluje prediktivno, tj. na osnovi napovedi vrednosti glavnih vplivnih veličin. S posebno nadgradnjo je upravljanje sistemov izvedeno glede na vremensko napoved v naslednjih treh dneh. V enoti OLEA spremljajo več kot 100 veličin, ki so daljinsko dostopne preko omrežja ethernet.

Vse omenjene tehnologije so uporabljene v raziskovalni enoti OLEA in vsaka na svoj način vnaša prispevek h končni nizkoenergijski in samozadostni mobilni enoti na osnovi obnovljivih virov energije. Nekatere od uporabljenih tehnologij so bodisi že preizkušene in široko uporabljane, druge pa so verjetno nekoliko manj poznane. Eden od pomembnih ciljev projekta je približati sodobne tehnologije širši množici in jih predstaviti na praktičnem primeru. V ta namen so organizirani tudi dnevi odprtih vrat, kjer lahko obiskovalci sami spoznajo raziskovalno enoto OLEA v vseh njenih podrobnostih. Ob obiskih je poleg ogleda na voljo tudi osnovno energetske svetovanje (več informacij: matej.drobez@zagorje.si ali <http://www.olea.si>).

Izkoriščanje rudniške vode pod zadnjim rudniškim horizontom. Voda ima na dnu vrtnice 32 °C, vstopna temperatura vode v OLEA pa je 27 °C.

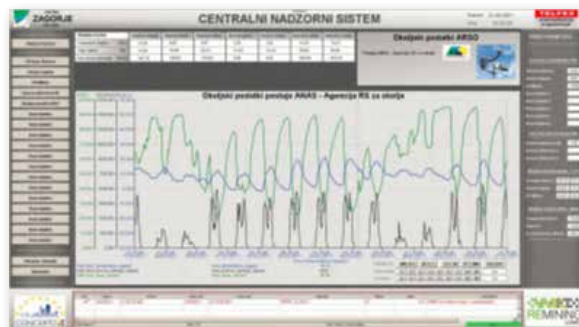
Vakuumski sprejemniki sončne energije zagotavljajo toploto za ogrevanje prostorov in sanitarne vode.

Potrebno električno energijo proizvajajo monokristalne sončne celice nazivne moči 1,5 kW in gorivna celica na metanol nazivne moči 80W.

Rastlinska čistilna naprava

Centralni nadzorni sistem z naprednimi algoritmi upravljanja samooskrbne enote OLEA

✉ Franci Jenko

Viri: www.olea.si
Telfex d.o.o.

MEUSBURGER Georg GmbH & Co KG

V tokratni številki predstavljamo dobavitelja MEUSBURGER Georg GmbH & Co KG.

Podjetje je ponudnik normalij za orodjarstvo in strojogradnjo.

Začetek oz. ustanovitev podjetja sega v leto 1964.

Družinsko podjetje je iz majhne delavnice zraslo do vodilnega ponudnika na področju normalij.

Danes zaposlujejo 670 sodelavcev in oskrbujejo več kot 10.000 kupcev po vsem svetu.

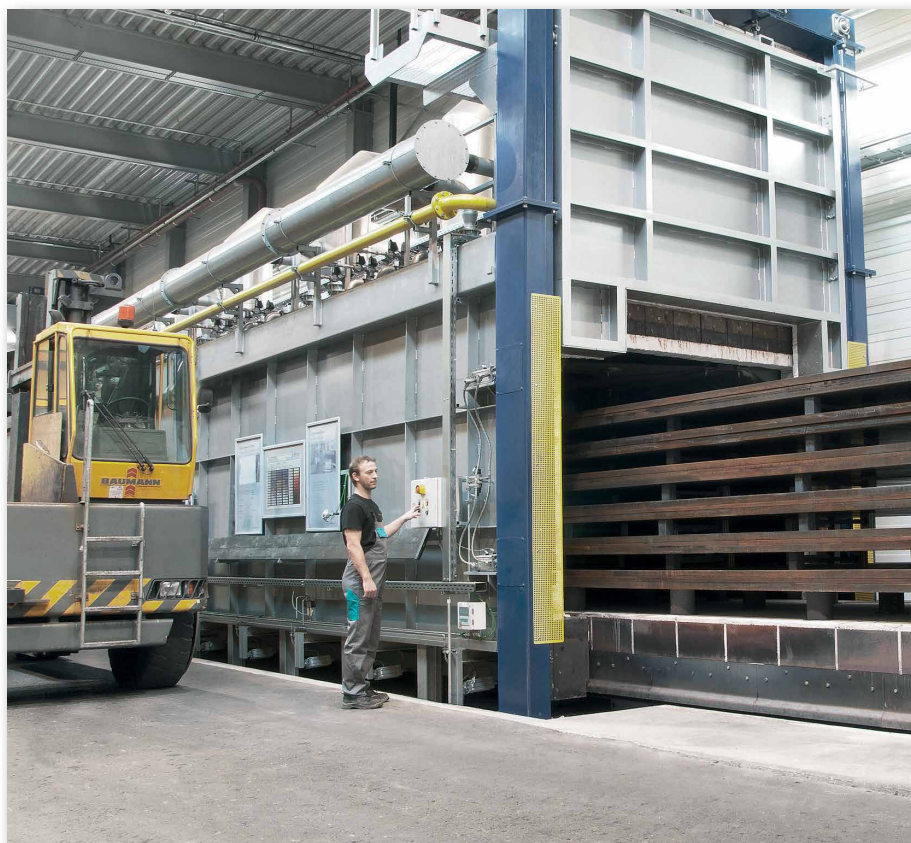
V letu 2012 so imeli 148 mio. evrov prometa.

Podjetje ima predstavništva v Turčiji, na Kitajskem in v ZDA.

Proizvodnja in skladišče se nahajata v Avstriji, v Wolfurtu, na tromeji Nemčije, Avstrije in Švice.

Podjetje jamči za izdelke najvišje kakovosti, izdelane iz najkakovostnejših surovin.

Dobavitelji podjetja so najuglednejše jeklarne, kar strankam zagotavlja odlično jeklo za orodje.

Pri Meusburgerju vse poteka gladko. Visokoizobraženi strokovnjaki, najmodernejše proizvodne linije, visoka stopnja avtomatizacije ter dobro premišljeni delovni postopki so zagotovilo za odlično kakovost izdelkov. Meusburger razpolaga s 13.000 m² skladiščnih površin, kar predstavlja največje skladišče plošč in normalij v Evropi. Danes naročeno, takoj dobavljeno – to se pri Meusburgerju razume kot zanesljivost.

S podjetjem smo začeli sodelovati leta 2002, ko smo iskali konkurenco podjetju Hasco, takratnemu prvemu ponudniku normalij. Že takoj smo spoznali njihov slogan glede zanesljivosti, saj so bili dobavni roki v primerjavi s konkurenco pol krajši. Konkurenčni so bili tudi cenovno, tako da so počasi tudi za nas postali prvi dobavitelj normalij. Vse zgoraj navedeno glede kakovosti in zanesljivosti drži, saj smo imeli pri njih tudi revizorje.

Piko na i so v letošnjem letu dodali na področju komunikacije, saj vse, od telefonskih pogovorov do papirne dokumentacije (dobavnice, računi), poteka v slovenščini.

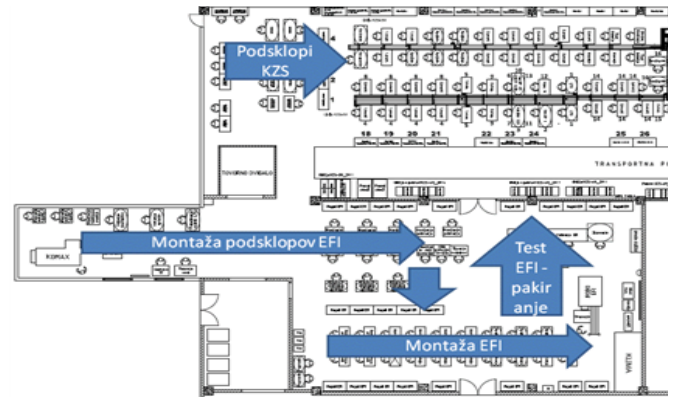
✍ Bojan Bratec

Preureditve v proizvodnji EFI (vitka linija)

V prvem polletju smo se lotili tudi prenove proizvodnega procesa stikal EFI in podsklopov na kovinskih polizdelkih. Projekta smo se lotili po že znani metodologiji »vitke proizvodnje«, ki temelji na optimizaciji pretočnega časa in izločanju kakršnega koli dela, ki izdelku ne dodaja vrednosti. Tako smo že med kolektivnim dopustom izvedli potrebna gradbena dela za zagotovitev ustreznih proizvodnih prostorov in pogojev za preselitev podsklopov EFI na lokacijo, kjer se izvaja končna montaža stikal EFI.

Najpomembnejši cilji projekta so:

- prostorska prerazporeditev opreme za zagotovitev optimalnega in kontinuiranega pretoka materiala (izdelkov) skozi proizvodnjo v skladišče gotovih izdelkov;
- poenostavitev poročanja proizvodnje – izdelki se poročajo samo enkrat, in sicer na koncu, ko so zapakirani in predani v skladišče. Podsklopi se ne poročajo, ampak se izdelujejo na vnaprej preračunane kartice KAN-BAN;
- samobeleženje prisotnosti delavcev ob prihodu in odhodu z delovnega mesta v sistem Pro-info;
- uvedba kratkih dnevnih sestankov z mojstrom in delavci, na katerih se dnevno izmenjajo informacije o produktivnosti, kakovosti, organizaciji dela in določijo ukrepi in odgovornost za nenehne izboljšave oz. odmike od predpisanega procesa;
- vzpostavitev in vzdrževanje urejenih delovnih mest po metodi 5S;
- pocenitev izdelave stikal EFI, stabilizacija kakovosti, povečanje odzivnosti pri realizaciji naročil in zmanjšanje popravil oz. napak v procesu montaže stikal.

Layout EFI, KZS – sep. 2013

V prilogi je prikazana prostorska ureditev opreme, ki zagotavlja sprotno izdelavo podsklopov, od leve proti desni: rezanje žic na napravi Komax, navijanje sekundarja na jedra, varjenje kontaktov in sponk do končne sestave podsklopa in odlaganje na regal. Sledi montaža stikala EFI, testiranje, pakiranje in transport do končnega skladišča. Podobno je urejen prostor za podsklope in montažo stikal KZS na zgornji strani slike.

Projekt sicer še poteka, oprema je v grobem postavljena, izvajata se ureditev trakov za montažo podsklopov in najtežji del projekta, implementacija metod oz. sprememb v proizvodnji, za katero so potrebni vsi delavci v proizvodnji in vse podporne službe. Vsi, ki ste kakor koli vključeni v proces prenove na EFI, veste, da se delavnice uspešno nadaljujejo. Prve rezultate oz. pozitivne učinke pričakujemo oktobra letos.

✍ Zdenko Hren

Na obisku v ETI-ju

V okviru praznovanja svoje 63. obletnice je ETI v juniju spet odprl svoja vrata za vse, ki so si želeli ogledati naš proizvodni proces in predvsem tehnične in druge pridobitve v času zadnjih dveh

let. Dogodek je bil dobro sprejet, kar potrjuje tudi število udeležencev, saj se je ogledov, ki so potekali 18. in 19. junija udeležilo skoraj 400 obiskovalcev. Med obiskovalci so bili tudi dijaki Višje

strokovne šole Novo Mesto, katerih ogled smo tudi slikovno dokumentirali.

✍ Sabina Pešec

Predstavitev vrednote: USMERJENOST V SKUPNE CILJE IN REZULTATE

Vrednote v srcu organizacijske kulture ETI

Predstavitev vrednote: **USMERJENOST V SKUPNE CILJE IN REZULTATE**

V prejšnjih številkah Utripa smo predstavili štiri od petih posodobljenih vrednot vseh zaposlenih v koncernu ETI.

Tokrat bomo podrobneje predstavili vrednoto **USMERJENOST V SKUPNE CILJE IN REZULTATE**. Tudi to vrednoto smo postavili že v letu 2008. Glasila se je tako:

Zaposleni poznamo skupne cilje in se z njimi identificiramo. Naše delovanje je usmerjeno v uresničevanje teh ciljev, v kar vlagamo vse svoje sposobnosti.

Ob pripravah na izvedbo Strategije koncerna ETI za obdobje do leta 2015 smo to vrednoto posodobili. Novo besedilo, ki ga je pripravil razširjeni kolegij predsednika uprave, se glasi:

USMERJENOST V SKUPNE CILJE IN REZULTATE

Skupni cilji koncerna so naša najvišja prioriteta. Dogovorjene cilje uresničujemo z vso svojo energijo, ambicioznostjo, predanostjo in strastjo.

Kakšna je razlika v besedilu? V čem je posodobitev besedila vrednote boljša? Zaznali smo tri pomembne novosti:

1. Besedilo 2008 navaja, da sodelavci vlagajo svoje sposobnosti v uresničevanje ciljev. Po vrednotah 2011 je v ETI-ju zaželeno, da sodelavci vlagajo **»svojo energijo, ambicioznost, predanost in strast«**.
2. Popolnoma nov vidik je prvi stavek, ki postavlja cilje koncerna za najvišjo prioriteto.
3. Nov vidik: dogovorjeni cilji.

Zakaj je za vse v ETI-ju pomembno, da smo usmerjeni v skupne cilje in rezultate? Pravijo, da je za tistega, ki nima cilja, vsaka pot prava. Vendar vsaka pot ne pripelje do rezultata. ETI je koncern, ki je s svojimi podjetji in predstavništvii prisoten po skoraj vsej Evropi. Za doseg visokih rezultatov celotnega koncerna ETI se moramo najprej usmeriti v skupne cilje. Ti so najpomembnejši, cilji posameznih podjetij in predstavništev se morajo uskladiti s skupnimi cilji. Pomembno je, da pri uresničevanju ciljev vztrajamo, tudi če nam kdaj ne gre gladko. Naš veliki pesnik Tone Pavček je napisal:

»Ko hodiš, pojdi zmeraj do konca. Spomladi do rožne cvetice, poleti do zrele pšenice, jeseni do polne police, pozimi do snežne kraljice, v knjigi do zadnje vrstice, v življenju do prave resnice, v sebi do rdečice čez eno in drugo lice. A če ne prideš ne prvič, ne drugič do krova in pravega kova, poskusi: vnovič in zopet in znova.«

Slika z II. akademije ETI: razvoj novih izdelkov ni pomemben le za področje raziskav in razvoja, ampak je to skupni cilj vseh v ETI-ju.

✉ Peter Puhan, Team Training, v sodelovanju z Rafaelom Kogejem, članom uprave

Hiše v Škofji Loki, 21. julij 2013

PO SLOVENIJI – CERKLJE OB KRKI, ŠKOFJA LOKA, JAVOR

Pozimi 2013 je bilo veliko snega, pomlad in zgodnje poletje pa sta bila precej deževna. Potem je prišlo pravo poletje s hudo vročino in sušo. Pogosto je temperatura presegla 30 stopinj Celzija, nekajkrat pa celo 35 stopinj Celzija. Padel naj bi tudi slovenski temperaturni rekord. Do sedaj so najvišjo temperaturo izmerili 5. julija 1950 v Črnomlju, in sicer 40,6 stopinje Celzija.

Videti je bilo, da bo letos ta temperatura presežena. V sredo, 8. avgusta, je v Ljubljani, Krškem, Črnomlju in Cerkljah ob Krki temperatura presegla 40 stopinj Celzija. Največ naj bi termometer pokazal na vojaškem letališču Cerklje, in sicer 40,8 stopinje. To bi bil nov temperaturni rekord v Sloveniji. Na Agenciji za okolje in prostor so to temperaturo sprva potrdili, 19. avgusta 2013 pa so izjavili, da je bila 8. avgusta 2013 v Cerkljah ob Krki temperatura 40,6 stopinje Celzija.

Zaradi tako vročega poletja je ves čas grozilo, da bo kje v naravnem okolju zagorelo. Najprej je zagorelo ob železniški progi pri Pivki. V nedeljo, 11. avgusta, je zelo zgodaj zjutraj zagorelo na južni strani Trstelja. Goreli so borovci in travnata podrast. Trstelj je visok 643 m

in leži med Novo Gorico, Ajdovščino in Komnom na Krasu. Na vzhodni strani hriba stoji Stjenkova planinska koča. Na zahodni strani Trstelja stoji spomenik, bolje rečeno trdnjava na Cerju, posvečena vsem braniteljem zahodne meje. Z vrha Trstelja je lep razgled na Julijske Alpe, Goriška brda, italijanske Dolomite, Jadransko morje in slovensko Istro.

V prejšnji številki sem pisal o ogledu tekme za svetovni pokal v Mariboru, ki se imenuje Zlata lisica. Zmagala je Tina Maze. Ob koncu smučarske sezone 2012/13 je bil izkupiček naslednji: Tina Maze je zmagala v skupnem seštevku svetovnega pokala. Zbrala je rekordnih 2414 točk in enajstkrat zmagala. Na tekmah svetovnega pokala nastopa že 14 sezon, dosegla je že 22 zmag in bila 62-krat na odru za zmagovalce. V letošnji sezoni je zmagala v vseh petih disciplinah alpskega smučanja: slalomu, veleslalomu, superveleslalomu, smuku in kombinaciji. To je doslej uspelo le trem smučarkam na svetu. Večkrat je bila slovenska športnica leta, leta 2013 pa jo je slovenski predsednik Borut Pahor odlikoval z zlatim redom za zasluge za izjemne športne dosežke, uveljavljanje

Slovenije na svetovnem športnem prizorišču ter navdih ljudem.

Neko julijsko nedeljo sem se odpeljal proti Gorenjski. V Mostah pri Mengšu sem zavil levo proti Vodiciam, v središču katerih prenavljajo cesto. Peljal sem se mimo Zbiljskega jezera do Škofje Loke. Pri Zbiljskem jezeru delajo krožno križišče, ki pa še ni v celoti zgrajeno. Tudi v Škofji Loki že dolgo gradijo obvoznico v Poljansko dolino. Ta bi razbremenila tisti ozki del pri občini, kjer je cesta široka le za en vozni pas. Velikokrat so že začeli graditi Poljansko obvoznico in dela tudi že velikokrat ustavili. Trenutno dela na njej stojijo. Za pol ure sem se ustavil v Škofji Loki, v njenem starem delu, kjer je po vseh oknih polno rož. Ustavil sem se še v Poljanah in Gorenji vasi ter se peljal mimo Trebije, kjer sem zavil levo do Žirov. Če bi na Trebiji zavil desno, bi preko Kladja prišel v Cerkno. Med Trebijo in Kladjem leži naselje Sovodenj. Kraj je bolj znan od lanske jeseni, ko se je zaradi obilnega deževja sprožil zemeljski plaz na južni strani pobočja, kjer stoji osnovna šola. V Žireh stojita tovarna čevljev Alpina in tovarna, ki izdeluje hidravlične stvari, kot so hidravlični agregati

Čemšeniška planina, Javor, Partizanski vrh, 13. avgust 2013

ter krmilni in razvodni elementi. Iz Žirov proti zahodu pelje cesta, po kateri prideš v Idrijo. Če se pelješ proti jugozahodu, prideš mimo Rovt v Logatec. Jaz sem se peljal proti jugovzhodu do deset kilometrov oddaljenega Smrečja. Slab kilometer iz Žirov je skakalni center. Skakalnice so približno tolikšne kot v Kisovcu. Pomislil sem, da kljub tako lepim skakalnicam ni slišati, da bi bil kakšen Žirovec ali okoličan v državni skakalni reprezentanci. Pa se je kmalu zgodilo. Petnajstletna Ema Klinec iz Poljan je 15. avgusta prišla v francoski Courchevel na tekmo za svetovni pokal in zmagala. To je najmlajša zmagovalka tekme za svetovni pokal v zgodovini. Zmagala je že na svoji prvi tekmi. Verjetno je veliko trenirala v skakalnem centru v Žireh. Nekaj je gotovo: po tej zmagi bo ta skakalni center upravičil svoj obstoj. V nekem dnevnem časopisu sem prebral, da je Ema Klinec končala osnovno šolo v Poljanah, kjer se je rodil slovenski pisatelj Ivan Tavčar. Zdaj se nekaj časa ne bo udeleževala tekem za svetovni pokal, ker bo začela obiskovati srednjo šolo v Škofji Loki. Ko bo učni proces v celoti stekel, bo spet začela bolj trenirati in se bo udeležila tudi kakšne tekme za svetovni pokal. Iz Smrečja je lep razgled: na severovzhodu so Kamniško-Savinjske Alpe, desno od njih je Menina planina, videl pa

se je tudi Kum. Če bi šel po cesti naravnost, bi prišel na Vrhniko. Zavil sem levo v klanec po makadamski cesti in prišel v Lučine. Iz Lučin pelje cesta proti severu v Gorenjo vas. Makadamska cesta proti severovzhodu pelje tudi mimo Pasje ravni. JLA je vrh izravnala in na njem zgradila raketno oporišče. Iz Lučin sem šel po cesti proti Polhovemu Gradcu. Malo pred njim sem zavil desno in prišel v Šentjošt. Iz Šentjošta pelje cesta v Horjul. V Šentjoštu sem zavil desno in spet prišel v Smrečje. Tako je bil krog sklenjen. Na prvi fotografiji so od leve proti desni: Čemšeniška planina (1204 m), dvoglavi hrib Kisovec (1029 m), piramidasti hrib Javor (1133 m) in Partizanski vrh/Sveta planina (1011 m); desno spredaj so hribi nad ETI-jem. Naj tokrat omenim le Javor. 11. januarja 2008 je v desno stran hriba na višini 1075 m treščilo športno letalo. Iz dosegljivih podatkov sem razbral naslednje. Letalo AN-2 naj bi iz Šentvida pri Stični na Dolenjskem letelo v Maribor. Od tam naj bi pot nadaljevalo na Madžarsko na redni servis po 200 urah letenja od zadnjega servisa. V Šentvidu je bila vidljivost zasilno dobra, enako tudi v Mariboru. V osrednji Sloveniji je bila zaradi goste megle vidljivost slaba. Letalo je 11. januarja 2008 ob 11:02 vzletelo iz Šentvida in letelo proti Kumu. Nekoliko južno od Kuma je pilot letalo zaradi goste

megle obrnil in se verjetno skušal vrniti v Šentvid, nekje nad Gabrovko pa je letalo obrnil proti Litiji. Verjetno je mislil, da na zahodu ni megle, in vseeno skušal priti v Maribor. Iz Gabrovke je letel med Šmartnim in Litijo ter priletel v bližino Kresniškega vrha. Tam je presečišče koridorjev potniških letal s severa, juga, vzhoda in zahoda, ki pristajajo na Brniku. Navzočnost športnega letala je na radarski sliki opazila tudi kontrola zračnega prometa iz Ljubljane, ki je sedaj na Brniku, in pilotu ukazala, da mora zapustiti te koridorje, ker imajo najavljen let potniškega letala. Potniških letal megla ne moti, saj letijo s pomočjo instrumentov. Vsakih nekaj kilometrov so »svetilniki«, na katere piloti naravnajo instrumente. V nasprotju s tem športna letala letijo po pravilu vizualnega letenja, smer pa uravnava z GPS-navigacijo. Pilot športnega letala AN-2 je dobil tudi navodilo, da ne sme leteti višje od 1066 m. Pilot je letalo hitro obrnil iz presečišča koridorjev ter se usmeril naravnost proti Mariboru, to je med severnim in vzhodnim potniškim koridorjem. Letel je preko Zasavske gore in ob 11:28 na višini 1075 m treščil v hrib Javor. Letalo je zagorelo. Pilot je umrl, sopotnik, ki je dobil hude opekline, pa je preživel.

✍ Darko Dolinar

Študentski kongres IEEE Regije 8 v Madridu 2012

Študentska veja IEEE Ljubljana

Študentska veja IEEE Ljubljana je del največje globalne organizacije inženirjev in ima sedež na Fakulteti za elektrotehniko v Ljubljani. Neprestan razvoj in želja po doseganju odličnih rezultatov sta nam omogočila, da v zadnjih treh letih namesto enega organiziramo več kot deset dogodkov, število aktivnih članov pa se je podvojilo. Stalno smo prisotni na mednarodnem prizorišču, naša strategija pa je usmerjena k širjenju sodelovanja z industrijo. Priložnost vidimo predvsem pri pripravljanju skupnih projektov v obliki študentskih tekmovanj in udeležbe na kongresih.

V Študentski veji IEEE Ljubljana sodelujemo s številnimi podjetji, med drugim s podjetji ETI, IBM Slovenija, Aviat Networks in Akrapovič. Redno se udeležujemo tudi mednarodnih študentskih kongresov. Nazadnje smo obiskali študentski kongres centralne Evrope na Poljskem in kongres IEEE Regije 8 v Madridu, ki zajema Evropo, Afriko in del Azije. Redno smo prisotni tudi na Elektrotehniški in računalniški konferenci ERK v Portorožu, kjer vsako leto poteka študentsko tekmovanje člankov.

S podjetjem ETI smo prvič sodelovali že lani, ko je nekaj naših članov, študentov elektrotehnike, obiskalo podjetje in se поблиže seznanilo z delovanjem koncerna ETI in produktim portfeljem. Podrobneje smo si ogledali tudi proizvodni cikel, spoznali različne tipe proizvodnih linij in orodjarno.

Sodelovanja s podjetjem ETI smo bili veseli tudi na 1. IEEE-tednu, najpomembnejšem dogodku v študijskem letu 2012/2013, ki je potekal v decembru in zajemal številne delavnice, predavanja in otvoritev študentskega tekmovanja s podjetjem Aviat Networks. Osrednji dogodek IEEE-tedna je bila okrogla miza Najboljši inženirji sami opozorijo nase,

Študentje elektrotehnike smo obiskali podjetje ETI

Mag. Mitja Koprivšek iz ETI-ja na okrogli mizi »Najboljši inženirji sami opozorijo nase«

na kateri smo gostili eminentne goste iz sveta industrije in politike. Poleg predstavnikov iz podjetij IBM, Vibacom, Cosylab, Celtra in Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo je na okrogli mizi sodeloval tudi mag. Mitja Koprivšek, ki je pomembno prispeval k razpravi o tem, kako naj se študentje in mladi inženirji razvijajo in gradijo svojo karierno pot. Poleg seminarjev, delavnic in predavanj

smo letos začeli tudi z aktivnim sodelovanjem med študenti in podjetji. Junija smo zaključili 1. študentsko tekmovanje Izziv Aviat Networks. Na zaključni prireditvi je 6 skupin študentov predstavilo svoje izdelke, zmagovalec tekmovanja pa je prejel lepo nagrado, iPad4. Področje tekmovanja je zajemalo povezavo krmiljenja realne naprave z mobilno aplikacijo.

Ekipa Študentske veje IEEE Ljubljana

Zaradi izrednega odziva in izvrstnih izdelkov v letošnjem letu načrtujemo izvedbo novega študentskega tekmovanja. Prav tako bomo v decembru izvedli 2. IEEE-teden.

Redno sodelujemo tudi s Slovensko sekcijo IEEE, IEEE GOLD in IEEE WIE Slovenija.

Za organizacijo dogodka IBM-ov Einstein: John Cohn smo pred kratkim prejeli tudi

ugledno nagrado globalne skupnosti IEEE, The Darrel Chong Student Activity Award.

Okrogla miza: »Najboljši inženirji sami opozorijo nase« (govori tudi mag. Mitja Koprivšek):

<http://www.souvizija.si/oddaje/urbanitas/najboljsi-inzenirji-sami-opozorijo-nase>

Po zaključku študentskega tekmovanja Izziv Aviat Networks:

<http://www.youtube.com/watch?v=CaxnvrncFhc>

✉ Katarina Gašperlin
predsednica Študentske veje
IEEE Ljubljana

Kultura

ETI

SLIKARSKA KOLONIJA IZLAKE – ZAGORJE – 50 LET

Slikarska kolonija Izlake – Zagorje, kratko poimenovana SKIZ, letošnje leto praznuje 50-letnico prvega organiziranega srečanja akademskih slikarjev na Izlakah. To je najstarejša neprekinjeno delujoča slikarska kolonija v Sloveniji oz. kar v srednji Evropi. Junija 1964 se je namreč v Medijskih toplicah na Izlakah na pobudo lokalnih ljubiteljev umetnosti in ob pomoči Občine Zagorje prvič zbralo enajst slovenskih slikarjev na delovnem druženju, imenovanem Slikarska kolonija Izlake. Prvi predsednik in dolgoletni vodja kolonije je bil profesor Nande Razboršek. Osnovno idejo in delo nadaljuje društvo SKIZ, kjer člani pod umetniškim vodstvom Nikolaja Beera z veliko mero zavzetosti in navdušenja skrbimo za nadaljevanje kulturne tradicije in širjenje kulturne zavesti v našem okolju.

Osnovno poslanstvo se v petdesetih letih delovanja kolonije ni veliko spreminjalo; gre za delovno druženje umetnikov, popularizacijo umetnosti v vsakokratnem okolju in bogatenje kulturne zakladnice.

SKIZ je bila zaradi dobre organizacije in vodenja med slikarji vedno visoko cenjena in radi se je udeležujejo tako domači kot tuji umetniki. V vseh teh letih se je v njej zvrstilo več kot 350 umetnikov iz Slovenije in tujine, fond likovnih del pa presega število 900. Mnoga med njimi so na ogled v okoliških podjetjih, tudi v Etiju, in drugih javnih ustanovah ter tako pomagajo gojiti odnos do umetnosti. Bogata zbirka je tudi odličen prerez slovenskega povojnega slikarstva in je bila v raznih oblikah že večkrat predstavljena širši javnosti.

Omeniti velja zbirko, ki ji namenimo še posebno pozornost. To je zbirka del Prešernovih nagrajencev in nagrajencev Prešernovega sklada, ki so bili tudi udeleženci naše kolonije. Teh je bilo do sedaj triindvajset. S to zbirko gostujemo po galerijah doma in v tujini, letos novembra bo na ogled v evropskem parlamentu v Bruslju.

Letošnjo jubilejno slikarsko kolonijo, ki je tako kot običajno potekala med 10. in 20. julijem, smo obeležili na poseben način. Medse smo namreč povabili le priznane slovenske akademske slikarje, med drugimi tudi udeleženca prve kolonije, g. Franceta

Slano, in še nekaj drugih Prešernovih nagrajencev. Slikarji so bili nastanjeni v Gostišču Kum, priložnostni atelje pa je bil v Stekljeni dvorani Kulturnega centra Zagorje. V času kolonije smo v sodelovanju z Mladinskim centrom Zagorje organizirali še stripovsko delavnico pod vodstvom priznanega striparja Iztoka Sitarja, ki je doživela dober odziv med udeleženci, otroško likovno delavnico, okroglo mizo na temo pomena slikarskih kolonij in otvoritev preglednih razstav iz naše zbirke v galerijah vseh treh zasavskih občin. Na okrogli mizi, ki je bila v KC DD Zagorje, je delo SKIZ predstavil in strokovno ocenil priznani likovni kritik, dr. Milček Komelj. Zaključek vseh letošnjih prireditev bo 3. decembra v KC DD Zagorje, kjer bomo ob otvoritvi razstave del, ki so nastala v letošnji koloniji, pripravili še poseben kulturni program.

✉ Eleonora Kramar
Predsednica društva SKIZ

PON-DO-KWAN ZAGORJE SE PREDSTAVI

Začetki kluba borilnih veščin Pon-do-kwan Zagorje segajo v leto 1975, ko je bil ustanovljen Budokai klub Zagorje. Leta 1981 je po vrnitvi v domovino klub prevzel Alojz Miklavčič, ki je med več kot desetletnim bivanjem v Nemčiji spoznal različne vrste borilnih športov, med drugim tudi sistem pon-do-kwan, ki ga je najbolj navdušil.

Miklavčič je bil že takrat eden najuspešnejših tekmovalcev v borilnih športih v svetovnem merilu. Spoznal je največja imena borilnih veščin in je bil ob vrnitvi v domovino nosilec mojstrskega pasu (črni pas) v treh sistemih: kenpo, WAKO in pon-do-kwan. Ustanovitelj slednjega je Daniel M. Pond. Pond je bil rojen v Koreji, odraščal je v ZDA, sedaj pa živi v Nemčiji in je lastnik večjega podjetja, ki se profesionalno ukvarja z varovanjem premoženja in ljudi. Je nosilec mojstrskega naziva v različnih sistemih, kot so:

- judo 4. dan,
- karate 4. dan,
- hapkido 4. dan,
- tae kwon do 5. dan,
- kung-fu 7. dan,
- pon-do-kwan 10. dan.

(Dan je mednarodna oznaka pri borilnih veščinah in pomeni mojstrsko stopnjo posameznega sistema.) Pred mojstrskimi pasovi je treba opraviti tudi barvne pasove.

Pondovo razmišljanje in sistem treningov sta liberalnejša od drugih, podobnih sistemov. Medtem ko v Aziji prevladuje slepa vdanost mojstru, učitelju, Pond poudarja, da želi učence naučiti razmišljati s svojo glavo. Tehnika, ki se uporablja pri tem sistemu, je bolj tekoča, za trening pa potrebujemo le malo prostora. Vadi se počasi in postopno, da učenci spoznajo, zakaj se določena tehnika lahko uporabi.

Daniel Pond je že večkrat obiskal Slovenijo in je nad razvojem borilnih veščin pri nas zelo navdušen. Vedno pa poudarja, da je najpomembnejši cilj v društvih, ki nosijo njegovo ime, vzgoja članov. Karijera vrhunskega športnika je običajno kratka, pon-do-kwan pa naj bi bil disciplina, ki jo lahko vadijo vsi, od najmlajših do najstarejših, redno in vsak po svojih zmožnostih skozi celo življenje.

Kaj vse se učenci sistema pon-do-kwan naučijo, lahko sklepamo že iz različnih mojstrskih nazivov, ki jih je osvojil Daniel Pond. Ker je iz vsakega sistema vzel nekaj, se učenci lahko naučijo: različne tehnike udarcev z rokami in nogami, samoobrambno tehniko, kate, ulične borbe, športne borbe, lomljenje itd., skratka vse tisto, kar vidimo tudi v filmih. Vsekakor so za to potrebna leta in leta treningov. Vsako leto ob zaključku sezone pa člani opravljajo tudi iz-

pite za pasove, kjer pred izpitno komisijo pokažejo pridobljeno znanje in tako osvojijo višji pas. Na izpitu morajo pokazati različne tehnike udarcev, borbene tehnike, samoobrambo, kato. Za vsako višjo stopnjo morajo pokazati več znanja in ostrejšo tehniko. Za črni pas mora kandidat pokazati 50 samoobramb, 50 borbenih tehnik, 5 form (kat), ulično borbo, kjer ga nenapovedano napadejo dva ali trije mojstri, športno borbo in lomljenje 2,54 cm debele deske z nožnim obratom. Ker je sistem zastavljen tako široko, je odlično izhodišče za različne vrste borilnih športov tako mehkih kot trdih disciplin. Tudi v Zagorju lahko člani poleg rednih treningov samega sistema, kjer pridobijo osnovno znanje tehnik, obiščejo tudi borbene treninge in se preizkusijo v: kickboxingu (semi kontakt, light kontakt, kick

light), tae kwon doju, boksu itd. Tisti, ki jih borbe ne zanimajo, imajo možnost dodatnih treningov samoobrambe, glasbenih form (kat) in gimnastike. Tekmovalci zagorskega kluba so najuspešnejši v disciplinah kickboxinga, kot sta semi kontakt in glasbene forme, kjer so dosegli ogromno naslovov tako v državnem kot svetovnem merilu. Klub je že od samega nastanka zveze tudi član Kickboxing zveze Slovenije in je eden najuspešnejših klubov v tej zvezi, saj kar nekaj reprezentantov prihaja iz zagorskega kluba. Tako imamo v klubu osvojena svetovna in evropska odličja, več kot 150 naslovov državnih prvakov in nešteto odličij z različnih mednarodnih tekmovanj, ki so jih člani osvojili v 30 letih delovanja kluba. V letu 2011 je klub praznoval 30. obletnico ustanovitve. Zelo pomemben do-

VPIS novih članov

Klub borilnih veščin Pon Do Kwan Zagorje

Kickboxing, Glasbene forme, Samoobramba

Vpis v septembru ob
ponedeljkih in četrtkih od 18. do 19. ure v prostorih "Vašhave."

Mala šola PonDoKwana
za otroke od 5. leta dalje
vpis v oktobru vsako sredo od 17:30 do 18:30
Telovadba za malčke od 3. leta dalje
vpis v oktobru vsako sredo od 16:45 do 17:30
INFO: www.pdk-zagorje.si
EMAIL: pdk.zagorje@gmail.com

godek v zgodovini kluba je pridobitev prostorov v bivši rudniški kopalnici Vašhavi v Zagorju, ki je bila v letu 2010 popolnoma prenovljena v moderno telovadnico, namenjeno treningu borilnih veščin. Celotna telovadnica je pokrita s podlogami tatami, tako da učenci trenirajo bosi. V klubu je na voljo tudi manjši prostor za fitness. Pridobitev lastne telovadnice nam je omogočila širitev programa, uvedli smo še aerobiko, malo šolo borilnih veščin (za otroke od 5. leta dalje) in telovadbo za malčke (od 3. leta dalje). Poleg naših dejavnosti v telovadnici večkrat gostuje tudi Kickboxing zveza Slovenije, ki tam izvaja priprave za reprezentanco in seminarje za sodnike. Ob tako širokem programu je sistem pon do kwan tudi za mnoge Zagorjane postal način življenja in marsikateremu članu z udeležbami na tekmah po svetu omogočil različna potovanja in doživetja. Iz leta v leto raste tudi članstvo v klubu, tako je leta 2012 klub štel 175 aktivnih članov.

Zagorski klub od leta 1982 vsako leto organizira tudi mednarodni kickboxing turnir Slovenia open, ki poteka v Športni dvorani v Zagorju in ga poznajo po vsej Evropi. V letošnjem letu bo potekal že kar 30. turnir po vrsti. Na turnirju tekmujejo v disciplinah: semi in light kontakt, kick light ter glasbene forme. V zadnjih letih je ob uvedbi denarne nagrade za najboljšega tekmovalca v absolutni kategoriji privabil največja imena tega športa, ki se med seboj pomerijo v borbah semi kontakta. Turnir je po številu tekmovalcev vsako leto večji, lani je sodelovalo kar 475 tekmovalcev, letos pa jih pričakujemo vsaj 500 in s tem nov rekord. Tudi letos bo vstop za gledalce brezplačen, zato vas 9. novembra vabimo v Športno dvorano v Zagorju. Posebej priporočamo ogled prireditve v poznem popoldanskem delu, ko potekajo borbe za denarno nagrado.

Ob tej priložnosti bi tiste, ki ste se ob branju tega članka mor-da navdušili za ta šport in bi se nam zaradi različnih razlogov, kot so rekreacija, adrenalin, udeležba na tekmah ali pa samo občutek varnosti in pridobitev samozavesti, radi pridružili, opozoril, da bo **septembra in oktobra organiziran vpis novih članov**, prva udeležba na treningu je seveda brezplačna. Poleg vpisa v sistem pon-do-kwan in samoobrambo bo potekal tudi vpis v malo šolo borilnih veščin in na telovadbo za malčke. Več informacij dobite na www.pdk-zagorje.si. Vabljeni!

Športni pozdrav,
Aleksander Cilenšek, član UO

Plečnik v Beogradu

Za mnoge manj znana umetnina arhitekta Jožeta Plečnika stoji v Beogradu, v mestnem predelu Crveni Krst, približno kilometer in pol od mestne središčne točke, Vukovega spomenika. Nahaja se v mirni ulici na zelenici med meščanskimi hišami.

Beograjski frančiškani so na priporočilo kiparja Ivana Meštroviča pri Plečniku naročili načrt za katoliško cerkev. Cerkev svetega Antona Padovanskega so začeli graditi leta 1929, zasilno uporabljati pa so jo začeli leta 1933. Tedaj še ni bila dokončana, manjkalo je veliko notranje opreme pa tudi zvonik še ni bil pozidan do polne višine. Po Plečnikovi smrti (1957) je gradnjo načrtoval in nadzoroval arhitekt Janez Valentinčič, ki je Plečnikove načrte nekoliko dopolnil. Zvonik je bil po njegovih načrtih dograjen leta 1962.

Načrt cerkve so navdihnile starokrščanske rotunde in rimski Panteon, saj se v tlorisih prepletajo krogi. Okrogli so zvonik, glavna cerkvena stavba, stranski kapeli, niše. V cerkvi so umetniška dela znanih umetnikov, npr. Ivana Meštroviča (kip sv. Antona) in Boža Pengova.

Zvonik cerkve Beograjčani poznajo tudi pod imenom »nagnjeni zvonik«, saj je za 45 centimetrov nagnjen od svoje osi. Njegovo nenačrtovano nagibanje so inženirji zaustavili, seveda z veliko manj finančnimi sredstvi kot nagibanje okroglega zvonika v italijanski Pisi.

✍️ Jani Braune

Slovesnost na Golčah

Foto: Jože Medved

2013.08.23 16:08
Foto: Bojan Vozel2013.08.23 16:39
Foto: Bojan Vozel

Foto: Jože Medved

V petek, 23. 8. 2013, je bil za nas poseben dan. Turistično društvo Golče je z odprtjem novega Vaškega doma obeležilo 20-letnico delovanja. Dom stoji na mestu prejšnje gasilske orodjarne, ki je bila v uporabi od leta 1958. Novi objekt je namenjen družabnim dejavnostim in izobraževanju, v njem bomo gostili obiskovalce naše vasi, poseben kotiček pa bo v njem našla tudi osnovna gasilska oprema.

Pozdravni govor je imel predsednik društva, g. Dejan Vozelj, ki je pozdravil vse navzoče in se javno zahvalil vsem donatorjem, ki so kakor koli prispevali k dvajsetletnemu delovanju društva in izgradnji doma. Prvi predsednik društva in predsednik gradbenega odbora, g. Jože Medved, je orisal glavne mejnike 20-letne zgodovine. Turistično društvo je vsako leto organiziralo prvomajski pohod na Pleše in žegnanje, nekajkrat pripravilo oglarsko noč in kmečke igre ter vseskozi skrbelo za videz vasi. V letu 1996 smo gostili tudi tedanjega predsednika države, g. Janeza Drnovška. Društvo je za svoje delovanje prejelo več nagrad. Smo prejemniki občinskega in zasavskega priznanja za najbolj urejen hribovski kraj ter priznanja Turistične zveze Slovenije za gostoljubnost.

Praznik društva sta pozdravila tudi predstavnik KS Šentlambert, g. Boštjan Grošelj, in direktor občinske uprave, g. Rudi Medved. Slednji je ob prisotnosti obeh predsednikov prerezal trak in dom izročil njegovemu namenu. Sledil je ogled notranjosti doma, kjer smo pripravili manjšo razstavo in projekcijo dogodkov med gradnjo doma.

Foto: Jože Medved

Prireditev so popestrili člani Mešanega pevskega zbora Izpod Zasavske svete gore. Za vezno besedilo je poskrbela Neža Strmljan, članice društva pa so prisotne pogostile s šampanjcem in domačim pecivom.

Zvečer se je dogajanje preselilo na večji prostor nad vasjo, kjer smo organizirali veselico z ansamblom Črički.

✍️ Jože Medved

Čudežna moč zanimanja za druge

Ne glede na to, kaj ali kje delamo, nekaj je neizpodbitno: za dobro osebno počutje in počutje v delovnem okolju potrebujemo dobre medsebojne odnose. Toda, se res zavedamo, v kolikšni meri jih lahko pomagamo soustvarjati in izboljševati prav mi sami? Poznate moč prijaznosti, vedrine in zanimanja za druge? Dovolite, da vam jo (še bolj) približamo!

Nasmeh razorožuje

Nasmeh je prvi pokazatelj prijaznosti - z njim ljudem sporočate, da so vam, vsaj do neke mere, všeč, da vam je prijetno z njimi. Ob vašem nasmehu se bodo v

njih vzbudili prijetni občutki. Za boljšo komunikacijo in posledično boljši odnos pa je pomembno sogovornika tudi bolje spoznati.

Za spoznavanje ljudi si vzemite ves potreben čas. K ustvarjanju odnosov pristopite z mišljenjem, da so ljudje v osnovi dobri. Zato se usmerite v iskanje dobrega, lepega, pozitivnega. Ljudje imamo radi pozornost, zato izrazite pohvalo, na primer, sogovornikovi obleki, pričeski ali pa nečemu, kar vas je v tistem trenutku pri njem navdušilo. Z vami bo zagotovo delil še kakšno podrobnost iz svojega življenja in tako ga boste bolje spozna-

li. Vsakdo se želi počutiti pomembno, ni res? Zato vprašajte sogovornika, kako se danes počuti in izrazite navdušenje ob njegovem dobrem počutju ali pa ga potolažite, če se počuti slabo. To lahko storite s preprostimi besedami: »Vesel/a sem, da se počutiš odlično. Tudi jaz se počutim bolje, sedaj, ko slišim, kako dobro si,« ali pa »Zakaj se počutiš slabo? Kako bi se počutil bolje?«

Prisluhnite ljudem in pokažite zanimanje za njihove cilje. Če med pogovorom z osebo ugotovite, da se zanima za kraške ovčarje ali pa se trenutno ukvarja z uvedbo novega standarda v poslovanje podjetja, ji ob priložnosti pošljite članek, ki govori o tej tematiki. Za boljši odnos torej delite z ljudmi podatke, ki bi jim lahko koristili. Vaša pristna prijaznost, vedrina in naklonjenost bodo prispevali h gradnji dobrih odnosov in izboljševanju že ustvarjenih.

Razumem, torej sva

K izboljšanju odnosov pomembno prispeva tudi razumevanje: prepoznavanje ter razumevanje lastnih ter tujih čustev. Sodoben način življenja in poslovanja zahtevata povezovanje in sodelovanje ljudi različnih profilov z različnimi znanji in izkušnjami. Ljudje smo si že tako različni, pogosto pa med seboj sodelujemo tudi ljudje s popolnoma nezdružljivimi predstavami o tem, kako naj bi se lotili projekta, vzgoje, reševanja težave ali komuniciranja s strankami. Ker imamo nemalokrat tudi različne predstave o tem,

kako ustrezno komunicirati in kako bi se morali eden do drugega obnašati, nastanejo. Pogovor se spremeni v prepir – v slepo ulico dokazovanja 'svoje-ga prav'.

Da bi razumeli tisto, kar nam z besedami sporoča sogovornik, nam bo pomagalo, če ga bomo bolje poznali. Komunikacija med dvema osebama je namreč vselej komunikacija med njunimi notranjimi vrednotami, pravili in pomeni, ki jih pripisujeta sebi, drugim, svetu. Če torej sogovornika bolje poznamo, bomo lažje in bolje razumeli, kako razmišlja in zakaj v določeni situaciji doživlja določena čustva. Bolje bomo razumeli tudi, zakaj razmišlja in čustvuje drugače kot mi.

Premalokrat se vprašamo, kakšna čustva doživljamo v različnih situacijah, kakšna čustva doživljajo drugi, kako doživljamo okolje v katerem delamo in kako sploh v življenje in delo vključujemo svoja čustva. Vsi ljudje občutimo čustva in prav z njimi oblikujemo medsebojne odnose.

Odločitev za boljše odnose je v naših rokah

Idealnih oseb ni, zato tudi idealni odnosi ne obstajajo. Za boljše odnose namesto obsojanja poskušajmo drugega razumeti. To nam bo pomagalo ohraniti dobre odnose kljub morebitnim neprijetnostim.

Neprijetnosti, kot je denimo kritika, izrazimo in sprejmemo mnogo težje kot prijetne. Zakaj? Izražanje kritike lahko spremlja izražanje čustva jeze, ob tem pa drugi zaradi svojih predstav o jezi in kritiki občuti neprijetna čustva, kot so strah, zaskrbljenost, občutek krivde, jeza nase ali sram. Oseba, ki se jezi, se mršči, poviša glas, zamahuje z glavo, morda stiska pesti. Nasprotno pa se oseba, ki ji je izraženo čustvo jeze namenjeno, osredotoči na zmanjševanje neprijetnosti in na zaščito svoje vrednosti. In bolj ko ji je neprijetno, bolj se osredotoča zgolj na to.

Izkoristimo pozitivne lastnosti negativnih čustev

Neprijetna čustva doživljamo intenzivneje, običajno skoraj dvakrat močneje kot prijetna, saj jih občutimo, kot da ogrožajo neko našo notranjo vrednost. Toda če vzamemo, da jeza v resnici ni usmerjena na nas kot osebo, temveč je uperjena v neko naše vedenje in je zgolj močno izražena zahteva, da to vedenje spremenimo, lahko neprijetnost sprejmemo zgolj kot motivacijo za spremembo. Odločitev za razumevanje čustva in vedenja je tako v naših rokah.

Pogosta napaka, ki jo delamo je, da vsak znak neprijetnih čustev doživljamo kot nekaj, proti čemur se je treba boriti, kar je treba zadušiti, 'pomesti pod preprogo'. Vsa čustva so del našega vsakdana, a se z mnogimi od njih pogosto neradi ukvarjamo. Ker so za nas (in okolico) neprijetna, smo jim naredili ime 'negativna'. Napaka! Tudi ta čustva so lahko zelo koristna, saj nam pomagajo, da bolje prilagodimo situaciji. Vsako čustvo ima svojo pozitivno vlogo, smisel, namen. Ne izogibajmo se jim ali jih ne odpravljajmo za vsako ceno! Tako kot je zadovoljstvo logična reakcija ob doživetem uspehu, je logična tudi žalost ob tem, ko doživimo neuspeh. Šteje, kako jih pokažemo, izrazimo, sporočamo.

Različni ljudje v isti situaciji lahko doživljamo različna čustva. Izražanje čustev je zato koristno za medsebojne odnose, saj tako sporočamo, kaj in kdaj nam je nekaj pomembno ter kakšnega odziva drugih si želimo. Razumevanje čustev prispeva k povezanosti ljudi, zato je pomembno, da se jih zavedamo, si jih – tudi drug drugemu – dovolimo občutiti in se naučimo razumeti njihovo logiko ter namen.

Kako lahko sami poskrbimo za boljše odnose

- Poklonimo nasmeh.
- Prisluhnimo – potrudimo se sogovornika bolje spoznati.
- Poslušajmo – potrudimo se, da bomo sogovornika bolje razumeli.
- Tudi neprijetno je koristno – lahko je motivacija za spremembo.
- Bodimo radovedni otrok – sprašujmo sebe in druge o čustvih in doživljanju čustev.

Odnose (so)oblikujemo s svojimi čustvi.

Vsa čustva so koristna. Če si jih – tudi drug drugemu – dovolimo občutiti in se naučimo razumeti njihovo logiko ter namen, bomo postopno bolj povezani med seboj.

»Deljeno veselje je dvojno veselje, deljeno trpljenje je polovično trpljenje: osnovni zakon odnosa.« (Michael L. Moeller)

Kje lahko preberete več?

- Dale Carnegie: *Zgradite boljše odnose! Učila*, 2012.
- Thomas A. Harris: *Jaz sem v redu, ti si v redu. Karantanija*, 2007.
- Zoran Milivojević: *Emocije. Psihopolis Institut*, 2008.
- Tatjana Zidar: *Zgodbe ljudi, ki so se znašli v stiski*. [www.retorika-zidar.si](http://www.retorika-zidar.si/blog/zgodbe-ljudi-ki-so-se-znasli-v-stiski) (link naj bo na: <http://www.retorika-zidar.si/blog/zgodbe-ljudi-ki-so-se-znasli-v-stiski>)

✉ Romana Pahor
Vir: Revija ŠIK

Od aprila do septembra 2013 so se upokojili

ROZINGER Štefka
ETI – obrat EI, kompetirec
37 let 9 mesecev delovne dobe,
od tega 34 let 3 mesece v ETI

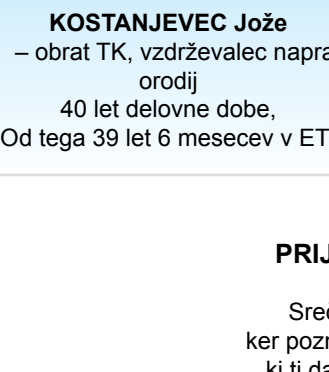
KOSTANJEVEC Janja
ETI – obrat TK, keramik
36 let 6 mesecev delovne dobe v ETI

RAZPOTNIK Mojca
ETI PROPLAST,
Montaža Izlake – kompletirec
31 let 8 mesecev delovne dobe
od tega 7 let 8 mesecev v ETI

ŠKRABE Vinko
ETI, obrat TK – keramik
36 let 6 mesecev delovne dobe,
od tega 5 let 4 mesece v ETI

KOSTANJEVEC Jože
ETI – obrat TK, vzdrževalec naprav in
orodij
40 let delovne dobe,
Od tega 39 let 6 mesecev v ETI

VOZELJ Tatjana
ETI PROPLAST, keramik
35 let 8 mesecev delovne dobe
od tega 20 let 4 mesece v ETI

PER Jože
ETI – Služba vzdrževanja in energetike,
strojni vzdrževalec,
40 let delovne dobe v ETI

PRIJATELJU

✍ Marinka Kovač

Srečen sem,
ker poznam človeka,
ki ti dan polepša,
ki je zlato sonce v temi.

Vesel sem,
ker poznam človeka,
ki dobrota iz njega sije,
ki je plemenit in dober,
kakor kruh iz mamine peči.

Bogat sem,
ker imam človeka za prijatelja,
napisano z veliko
in ta prijatelj veš si - TI.

(Janez Medvešek)

Prof. dr. Marija Kosec je umrla 23. 12. 2012.

S tem kratkim zapisom poskušam izpolniti dolžnost, da se ji, čeprav (pre)pozno, zahvalimo za delo in njen prispevek k razvoju tehnične keramike.

Dr. Marija Kosec je bila izjemna v vseh pogledih. Na znanstvenem nivoju je bila na svojem področju svetovna avtoriteta, kot oseba pa je s pristopom k delu znala povezovati in doseči učinek.

Imeli smo srečo in smo lahko ponosni, da smo delali s takim človekom. Intenzivneje smo sodelovali od leta 2006, ko smo združili študij dr. Oberžanove na Mednarodni podiplomski šoli Jožefa Stefana Ljubljana (MPŠ) z znanstvenim delom in raziskavami na odseku za elektronsko keramiko K5 na IJS; sodelovanje se nadaljuje še danes. Postavili smo temelje oz. model dela, po katerem so se zgledovali tudi drugi.

S ponosom smo lahko prebrali tudi nekrologe, ki so jih po smrti dr. Koščeve napisale avtoritete, kot je dekanka MPŠ, prof. dr. Kornhauserjeva. V njih je ETI večkrat jasno omenjen kot primer dobre prakse sodelovanja šole in inštituta z industrijo. Skupaj z dr. Koščevo, »Maričko«, kot so jo vsi klicali, smo leta 2009 dobili tudi Puhovo priznanje, ki se podeljuje za uvedbo znanstvenih dosežkov v proizvodnjo, vzporedno s podelitvijo Zoisovih priznanj; le-to je dr. Koščeva dobila leta 2006. Dobila je še mnogo drugih nagrad, prav tako je imela ogromno funkcij, ki jih je opravljala poleg znanstvenega dela.

Ob tej priložnosti dodajam še kratko razmišljanje o položaju in pomenu razvoja v industriji ter sodelovanju z izobraževalnimi in znanstvenimi institucijami. O tem smo se večkrat pogovarjali tudi z dr. Koščevo, ki je tako sodelovanje podpirala tudi s konkretnim delom in ne le deklarativno, kot je navada v politiki ali na vodstvenih nivojih. Odsek K5, na katerem je delala in ga dolga leta vodila, je primer odličnosti sodelovanja med inštitutom in industrijo. Z ljudmi, ki delajo na odseku, zelo uspešno sodelujemo še naprej, saj razumejo zahteve industrijskega razvoja. Poleg raziskav lahko naredimo marsikakšno analizo proizvodnih težav, iz katerih se prav tako lahko veliko naučimo.

Jasno je, da je razvoj v proizvodnih podjetjih, kot je ETI, ciljno usmerjen v čim hitrejšo realizacijo v proizvodnji. Ob tem pa mora biti določen delež razvoja usmerjen tudi v raziskave, ki so temelj razumevanja problematike.

Posebej pomemben je razvoj pri prijavljanju projektov oz. drugih razvojnih oblik na razpise. ETI je bil v zadnjih letih precej uspešen: Di-trip, Nodisea, Razvojnica centra Nela in eNeM ... Dejstvo je, da se ETI brez dobrega dela razvoja na take razpise sploh ne bi mogel prijaviti.

✍ Ivan Lavrač

NAGRADNA KRIŽANKA

ISTA ŠTEVILKA POMEMNI ISTO ČRKO	PREUČE-VALEC DANTEJA	AFRIŠKA DRŽAVA (ADDIS ABEBA)	ŠIRNE TRAVNATE RAVNINE V ŠPANIJI	NAGAJIV OTROK (LJUBKOV.)	NEM. LI-TERATKA SEIDEL	ŠTRO-POTANJE	PISATELJ FRANC ... MEŠKO	ATLETSKI KLUB	RAZME-STITEV. PORAZ-DELITEV	NAŠ PUBLICIST (ANDREJ)	PRITOK AMAZONKE V PERUJU (1960 KM)	SOPROGA	VAS PRI ZAGRADCU	POZITIVNA ELEKTRODA
KAPITAL-SKA GOSPODAR. DRUŽBA												11		
ATLANTIK					3									
SEVERNO-AM. REKA, ZNANA PO SLAPOVIH								PESNIK VRAZ VEČNI POPOTNIK						2
TISOČ KILO-GRAMOV					PREDMET JAJČASTE OBLIKE					MERA JARD (IZVIRNO) GOVEJI MLADIČ				
OMAMA					PEŠADIJA		4					KALCIJ NAJVEČJA ČLOVEKOVA ŽLEZA		
IT. FILM. IGRALKA (VIRNA)	13				PREROŠKA NAPOVED PRIHOD IZ RODIL								MEDEL SVETEL TRAK NA NEBU	HUMO-RISTKA PUTRIH
OLGA JANČAR			NASAD OB HIŠI GLAS VESELJA				IT. SKLAD. (ANTONIO) VRATI OB NJIVI						12	
PASTIR V JUŽNOAM. PAMPAH						DOMAČE ŽIVALI			5		SL. IGRAL. (GAŠPER) NASTA-JANJE			
PREGOVOR JE NA POLJH S ŠTE-VILKAMI	OBRAZEK	KOROŠKI PLES KOBRA				NAŠ BIOLOG (MIROSLAV)					SVOJE-GLAVOST EGIPČ. SVETI BIK			
OKRASNI KAMEN			7			KRAJ PRI ŽALCU OČI, ATEK					6			NAŠA ALPINISTKA (MARIJA)
NIZEK MOŠKI GLAS				TRENJE SLAST, TEK				FILIPINSKI OGNJENIK ZNAK ZA MNOŽENJE					KATJA FAŠINK DEVIŠKA KOŽICA	
MAJHEN ROKAV, ROKAVEC				9						IZDELOV. IRHOVINE ODRASLA ŽUŽELKA				
ANJA ČARMAN			GLAS OB STRELU BLIŠČ. SIJAJ				MAJHNA RISBA SLED OD DRSANJA							
LJUBLJAN-SKO PO-KOPALIŠČE					SKAKALEC MALYSZ GR. BOG. NESREČE		10				KONEC MOLITVE ČRTOMIR			
KRAJ NAD VRANSKIM						LUKNJAČ UDO JÜRGENS						ESTONEC IGOR OZIM		8
SMRTNI IZID								KRASTI PODOBNA TVORBA NA SADEŽU						
KAKTUS			1					PEVEC PESTNER					ANJA RUPEL	
NAŠ VRE-MENSKI PREGOVOR ZA OKTOB.	1	2	3	4	5	6	7	3	2	8	2	1	9	10
	4	11	12	2	10	2	6	7	8	3	2	13	4	8

Vaši podatki: _____

V naše uredništvo je prispelo **201 izpolnjenih gesel**, pravilno geslo se je glasilo: »**DEŽ V APRILU JE RES BOŽJI DAR IZ NEBES**«.

Računalniški žreb je določil, da nagrade prejmejo naslednji reševalci:

- nagrada: Zakrajšek Ines (OEI):** 7-dnevno bivanje v počitniškem objektu ETI v prostem terminu
 - nagrada: Novak Ksenja:** set kristalnih kozarcev ETI
 - nagrada: Dolinšek Peter** Milnše 29A, 1411 Izlake: nahrbtnik ETI
 - nagrada: Hribar Mili,** Izlake 10, 1411 Izlake: USB ključ ETI
 - nagrada: Potokar Nevenka,** C. na Zlato pole 12, 1412 Kisovec: majica ETI
- Vsem nagrajencem čestitke, ostalim tolažba za več sreče pri žrebu prihodnjč.

Za koriščenje prve nagrade se dogovorite z Matejo Gerečnik (int. št. 219), praktične nagrade pa vas čakajo v prostorih marketinga. Rešitve tokratne križanke pošljite na e-naslov: sabina.pesec@eti.si ali v fizični obliki v kadrovsko službo, najkasneje do **11.11.2013**.